

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 22.04.1969, sp. zn. 1 Cz 2/69, ECLI:CZ:NS:1969:1.CZ.2.1969.1

Číslo: 45/1970

Právní věta: Zásada zverovania maloletých detí - súrodencov do výchovy spoločne tomu istému rodičovi nemôže byť uplatňovaná mechanickým spôsobom, bez zretela na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu. Niekedy - aj keď výnimočne - bude oddelená výchova maloletých detí - súrodencov vhodnejším opatrením, a to napr. vtedy, ak maloleté deti tých istých rodičov vyrastajú už dlhšiu dobu oddelene a privykli rôznemu výchovnému prostrediu, popr. ak oddelená výchova nepovedie k strate vzájomného sústavného kontaktu maloletých detí a prispeje k úprave vzťahov rodičov a k usnadneniu výchovného pôsobenia oboch rodičov na spoločné deti.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 22.04.1969

Spisová značka: 1 Cz 2/69

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Výchova dítěte

Předpisy: 94/1963 Sb. § 26

§ 31

§ 50

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 45/1970 sb. rozh.

Zásada zverovania maloletých detí - súrodencov do výchovy spoločne tomu istému rodičovi nemôže byť uplatňovaná mechanickým spôsobom, bez zretela na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu. Niekedy - aj keď výnimočne - bude oddelená výchova maloletých detí - súrodencov vhodnejším opatrením, a to napr. vtedy, ak maloleté deti tých istých rodičov vyrastajú už dlhšiu dobu oddelene a privykli rôznemu výchovnému prostrediu, popr. ak oddelená výchova nepovedie k strate vzájomného sústavného kontaktu maloletých detí a prispeje k úprave vzťahov rodičov a k usnadneniu výchovného pôsobenia oboch rodičov na spoločné deti.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 22. 4. 1969, [1 Cz 2/69](#).)

Okresný súd v Senici nad Myjavou zveril rozsudkom z 19. 12. 1967 maloleté D. K. a K. K. pre dobu

po rozvoje manželstva rodičov do výchovy matky; otcovi uložil platiť na výživu mal. D. K. mesačne 250,- Kčs , mal. K. K. mesačne 200,- Kčs . Toto svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že matka sa s pomocou starej matky dobre stara o mal. K. K., ktorú má u seba podľa doterajšej úpravy výchovy a výživy maloletých; naproti tomu mal. D. K., ktorá je u otca, je odkázaná prevážne na starostlivosť zo strany príbuzných otca. Ďalej poukazyval súd na to, že ide o súrodencov toho istého pohlavia s minimálnym vekovým rozdielom, a že teda bude vhodné, aby boli vychovávaní spoločne u matky. Podľa názoru okresného súdu má matka dobrý vzťah aj k mal. D. K. a o opaku nemožno usudzovať z toho, že ponechala mal. D. K. vo výchove otca pri odchode zo spoločnej domácnosti (keď už v júni 1966 sa na súde domáhala, aby jej aj mal. D. K. bola zverená do výchovy).

Krajský súd v Bratislave potvrdil rozsudkom z 29. 4. 1968 rozsudok okresného súdu. Krajský súd zdôraznil najmä, že aj keď otec má nepochybne k obidvom maloletým dobrý vzťah a nemožno mu v tomto smere vytýkať žiadne nedostatky, predsa len - s ohľadom na vek maloletých a celkové hodnotenie všetkých hľadísk rozhodných pre riešenie otázky výchovného prostredia - je v danom prípade matka povolanejšia k ich výchove.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že rozsudkami súdov oboch stupňov - pokiaľ nimi bolo rozhodnuté o výchove a výžive mal. D. K. - bol porušený zákon a v uvedenom rozsahu tieto rozsudky zrušil.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 26 ods. 3 zák. o rod. má súd pri rozhodovaní o právach a povinnostiach rodičov k deťom vždy prihliadnuť k tomu, aby boli zabezpečené najpriaznivejšie podmienky pre zdarný vývoj dieťaťa. Prvoradou výchovnou úlohou rodičov je - podľa ustanovenia § 31 ods. 1 zák. o rod. - pôsobiť ako na rozumový a mravný vývoj detí v duchu zásad morálky socialistickej spoločnosti, tak aj na citový vývoj dieťaťa.

V zmysle týchto uvádzaných zákonných zásad nemožno mať za to, že v prejednávanom prípade mali sudy oboch stupňov plne postačujúce skutkové podklady na objasnenie skutočného stavu veci a k všestrannému zhodnoteniu všetkých hľadísk rozhodných pre určenie výchovného prostredia detí z manželstva, ktoré bolo rozvádzané.

Predovšetkým sudy zdôrazňovali zásadu zverenia súrodencov do spoločnej výchovy tomu istému rodičovi; avšak s prihliadnutím na okolnosti prejednáwanej veci nezaoberali sa pri vykonávaní dokazovania a pri hodnotení dôkazov dostatočne otázkou vzťahu rodičov k tomu z maloletých, ktorého otec (mal. K. K.) aj matka (mal. D. K.) nemajú vo svojej doterajšej starostlivosti.

Zásada zverovania maloletých detí - súrodencov do výchovy spoločne tomu istému rodičovi nemôže byť totiž uplatňovaná mechanickým spôsobom, bez zreteľa na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu; niekedy - aj keď výnimočne - bude oddelená výchova maloletých detí - súrodencov vhodnejším opatrením, a to napr. vtedy, ak maloleté deti tých istých rodičov vyrastajú už dlhšiu dobu oddelene a privykli rôznemu výchovnému prostrediu, popr. ak oddelená výchova nepovedie k strate vzájomného sústavného kontaktu maloletých detí a prispeje k úprave vzťahov rodičov a k usnadneniu výchovného pôsobenia oboch rodičov na spoločné deti. Náležité zhodnotenie týchto okolností, ktoré odôvodňujú výnimku zo zásady zverovania maloletých detí - súrodencov do výchovy spoločne tomu istému rodičovi, je, pravda, podmienené ich spoľahlivým zistením.

Hoci v danom prípade bolo nepochybne zistené, že mal. D. K., nar. 28. 4. 1964, žije od novembra 1965 u otca, zatiaľ čo matka s mal. K. K., nar. 8. 6. 1965, sa z miesta niekdajšieho spoločného bydliska rodiny odsťahovala do iného mesta v susednom okrese, že teda zo svojich štyroch rokov veku temer tri roky je v osobnej starostlivosti iných osôb ako matky, nezjednali si sudy dostatočné

podklady pre záver o tom, či je namieste aj v tomto prípade uplatňovať zásadu spoločnej výchovy maloletých detí - súrodencov. Najmä bolo nutné vykonať potrebné šetrenie na objasnenie vzťahov matky k mal. D. K.; nebolo možné uspokojiť sa len údajmi rodičov o tejto otázke, ako sú obsažené v stručných zmienkach vo výpovedi matky pri ústnom pojednávaní 25. 10. 1966 („po súdnom pojednávaní išla som sa na maloletú D. poďívať, tá ma však nepoznala a nechcela ku mne ísť“), v písomnom podaní matky z 25. 2. 1968 („asi pred mesiacom som bola na návšteve u sestry otca za účelom návštevy maloletej D.“) a vo výpovedi matky pri odvolacom pojednávaní 29. 4. 1968 („otec bol navštíviť maloletú K. naposledy v máji 1967“). Naopak bolo povinnosťou súdov podrobne vypočúť oboch rodičov o tom, aký je vzťah oboch maloletých k rodičom, na otázku stykov otca s mal. K. K., predovšetkým o ich časových rozmedziach a o okolnostiach, za akých prebiehajú, ako je mal. D. K. zvyknutá na doterajšie výchovné prostredie, aká je jej prispôsobivosť na iné prostredie, ako je založená a ako sa rozumove a citove prejavuje, či by zmena prostredia nemala na jej ďalší vývoj záporný vplyv atď. K týmto okolnostiam bolo, pravda, potrebné vykonať aj ďalšie dokazovanie výsluchom svedkov a vyžiadanim správ, prípadne aj v súčinnosti s odborníkmi z oboru pediatrie, psychologie, event. pedopsychiatrie.

Takto však súdy v danom prípade nepostupovali; došlo preto v konaní pred nimi a v ich rozhodnutí o výchove a výžive mal. D. K. k porušeniu zákona v ustanoveniach § 6, 120 ods. 1 a § 132 o. s. p., na súde druhého stupňa aj v ustanoveniach § 121, 219 a 221 ods. 1 písm. a) o. s. p., v súvislosti s ustanoveniami § 26 ods. 3 a § 31 zák. o rod.